

Sygn. akt VII U 441/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2016 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lipca 2016 r. w Warszawie

sprawy B. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy

na skutek odwołania B. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 28 stycznia 2016 r., znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 2 marca 2016 r. **B. R.** wniósł za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. odwołanie o decyzji ww. organu rentowego z dnia 28 stycznia 2016 r.

znak: (...) na mocy której organ ten odmówił

mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem

przy pracy. Odwołujący oświadczył, że nie zgadza się ze skarżoną decyzją,

gdyż w wyniku wypadku oraz doznanego wówczas urazu lewego oka

do dnia dzisiejszego na to oko nie widzi mimo poddania się operacji narządu wzroku. W ocenie odwołującego nie

jest on w stanie podjąć jakiegokolwiek pracy ze względu na wzrok, gdyż nie widzi. Odwołujący wniósł o pozytywne

rozpatrzenie jego odwołania.

Precyzując swoje stanowisko pismem z dnia 30 marca 2016 r. odwołujący podkreślił, że utrata wzroku w lewym oku jest nieodwracalna, a proces chorobowy ma charakter dynamiczny i bierze w nim udział wiele różnych schorzeń

takich jak przewlekły obrzęk płamki, blizna naczyniówkowo-siatkówkowa oraz obwodowa przewlekłe odwarstwienie siatkówki. Odwołujący wskazał, że znajduje się pod stałą kontrolą lekarzy okulistów i przeszedł

już 7 operacji oka. Organ rentowy mając na uwadze jego niepełnosprawność wysłał go na kurs szkoleniowy kasjera kasy fiskalnej, co odwołujący uznał

za irracjonalne ze względu na swój stan zdrowia. Zakwestionował również przeprowadzone przez komisję lekarską ZUS badanie, wskazując, że lekarze komisji badali mu brzuch zamiast narząd wzroku.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 8 marca 2016 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania

na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy powołał się na stosowne przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych regulujących warunki uzyskania renty z tytułu niezdolności do pracy i wskazał, że w związku ze złożonym przez odwołującego wnioskiem o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy został skierowany na badania przez komisję lekarską ZUS, która orzeczeniem z dnia 30 grudnia 2015 r. uznała, iż nie jest on niezdolny do pracy. Mając na względzie treść art. 107 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy oparł swoje rozstrzygnięcie na orzeczeniu komisji lekarskiej i odmówił odwołującej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wobec wskazanych okoliczności organ rentowy uznał skarżoną decyzję za prawidłową i zgodną z prawem.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. R. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w W.. W ramach działalności odwołujący pracował jako mechanik samochodowy i prowadził warsztat naprawy samochodów (dokumentacja w aktach organu rentowego – okoliczność bezsporna).

Odwołujący doznał urazu lewego oka w dniu 30 maja 2011 r. około godziny 12:00. W tym czasie odwołujący pracował w swoim warsztacie przy naprawie samochodu klienta marki S. (...). Do wypadku doszło podczas odkręcania śruby kluczem typu (...) skrzyni biegów samochodu – doszło do wyszczerbienia klucza i odprysk wpadł odwołującemu w lewe oko. Niezwłocznie po doznanym urazie B. R. został przyjęty na ostry dyżur w Szpitalu im. (...) w W.. W szpitalu stwierdzono, że w wyniku urazu narządu wzroku doszło do perforacji rogówki, zaćmy powikłanej oraz wylewu krwi do ciała szklonego. Hospitalizacja trwała w okresie od 30 maja 2011 r. do 7 lipca 2011 r. W trakcie jej trwania z lewego oka odwołującego usunięto metaliczne ciało obce będące odpryskiem z klucza, przeprowadzono również zabiegi operacyjne w postaci usunięcia soczewki z wszczepem soczewki sztucznej, witrektomię, laseroterapię oraz szycie rany drążącej rogówkę (protokół k. 5 a.r. tom (...), dokumentacja medyczna załączona do akt organu rentowego, opinia biegłego okulisty z 12.05.2016 r. k. 18 a.s.).

W dniu 15 września 2011 r. B. R. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o przyznanie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 21 listopada 2011 r. organ rentowy przyznał odwołującemu rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Prawo do renty przysługujące odwołującemu było przedłużane na mocy kolejnych decyzji organu rentowego, w efekcie czego odwołujący pobierał świadczenie rentowe do dnia 31 grudnia 2014 r. (wniosek o rentę z 15.09.2011 r. k. 7 i następne a.r., decyzje ZUS o przyznaniu/przedłużeniu prawa do renty: z 21.11.2011 r. k. 43 a.r., z 09.10.2012 r. k. 50 a.r., z 27.12.2013 r. k. 107 a.r.).

W 2012 r. doszło do odwarstwienia siatkówki w oku lewym (dokumentacja medyczna załączona do akt organu rentowego, opinia biegłego okulisty z 12.05.2016 r. k. 18 a.s.).

W związku ze stanem zdrowia narządu wzroku odwołujący był po wypadku jeszcze kilkakrotnie hospitalizowany i poddawany zabiegom operacyjnym – w sierpniu 2012 r., w listopadzie 2013 r. oraz w styczniu 2014 r. Mimo kilkakrotnego poddania odwołującego zabiegom operacyjnym oraz leczenia farmakologicznego nie uzyskano poprawy widzenia lewym okiem z powodu powstania blizny siatkówki (opinia biegłego okulisty z 12.05.2016 r. k. 18 a.s.).

W trakcie postępowania zainicjowanego na wniosek odwołującego

o ponowne ustalenie prawa do renty z dnia 9 września 2014 r. lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 3 października 2014 r. orzekł o celowym przekwalifikowaniu zawodowym odwołującego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie. Na tej podstawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił przyznania odwołującemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i decyzją z dnia 4 grudnia 2014 r. przyznał mu prawo do renty szkoleniowej na okres od 1 grudnia 2014 r. do 31 maja 2015 r.

Na wniosek odwołującego przysługujące mu prawo do renty szkoleniowej zostało przedłużone do 30 listopada 2015 r. (wniosek o rentę z 09.09.2014 r.

k. 113 a.r., orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 03.10.2014 r. k. 117 a.r., decyzje ZUS z 13.011.2014 r. k. 113 a.r. i z 04.12.2014 r. k. 147 a.r., decyzja ZUS o przedłużeniu renty szkoleniowej k. 163 a.r.)

W trakcie pobierania renty szkoleniowej w okresie 11-14 sierpnia 2015 r. B. R. odbył kurs kasjera-sprzedawcy z obsługą kasy fiskalnej zorganizowany przez Urząd Pracy m. st. W. (zawiadomienie o przebiegu procesu przekwalifikowania zawodowego k. 171 a.r.).

W dniu 26 października 2015 r. B. R. złożył do organu rentowego kolejny wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek o ponowne ustalenie renty k. 175-176 a.r.).

W toku postępowania wyjaśniającego przed organem rentowym odwołujący został skierowany na badanie do lekarza orzecznika ZUS,

który orzeczeniem z dnia 9 grudnia 2015 r. uznał odwołującego za zdolnego do pracy. W wyniku wniesienia sprzeciwu odwołujący został skierowany na badanie do komisji lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 30 grudnia 2015 r. potwierdziła ocenę stanu zdrowia odwołującego wydaną przez lekarza orzecznika. W oparciu o powyższe Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wydał w dniu 28 stycznia 2016 r. skarżoną decyzję znak:(...) mocą której odmówił odwołującemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 09.12.2015 r. k. 177 a.r., orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z 30.12.2015 r. k. 179 a.r., skarżona decyzja ZUS z 28.01.2016 r. k. 185 a.r.).

Od powyższej decyzji organu rentowego B. R. złożył odwołanie inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie k. 2 a.s.).

Postanowieniem z dnia 22 marca 2016 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty z zakresu okulistyki celem ustalenia,

czy ubezpieczony jest całkowicie lub częściowo niezdolny do pracy, a jeżeli tak to czy niezdolność ta powstała w związku z wypadkiem przy pracy, któremu odwołujący uległ w dniu 30 maja 2011 r. oraz czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeśli okresowa to na jaki okres (postanowienie z 22.03.2016 r. k. 6 a.s.).

Podczas badania odwołującego w dniu 12 czerwca 2016 r., po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną załączoną do akt sprawy biegły sądowy lekarz specjalista z zakresu okulistyki dr n. med. R. S. rozpoznał u odwołującego jednooczną wynikającą z praktycznej ślepoty oka lewego po przebytych przed 5 laty urazie tego oka i kilkakrotnym leczeniu operacyjnym. W sporządzonej po badaniu opinii biegły wskazał, że po zakończonym leczeniu odwołującego rokowanie odzyskania użytecznego widzenia okiem lewym jest niepomyślne. W ocenie biegłego wnioskodawca nie jest osobą niezdolną do wykonywania pracy, może pracować i wykonywać wszelkie czynności na stanowiskach dla osób jednoocznych, jednakże nie może pracować w wyuczonym i wykonywanym przed 5 laty zawodzie mechanika samochodowego (protokół badania z 12.05.2016 r. k. 17 a.s., opinia biegłego okulisty z 12.05.2016 r. k. 18 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w całości na podstawie dowodów z dokumentów załączonych do akt niniejszej sprawy oraz z uwzględnieniem opinii biegłego sądowego specjalisty z zakresu okulistyki

dr n. med. R. S.. Dowody zgromadzone w sprawie nie były kwestionowane przez strony i nie budziły zastrzeżeń Sądu, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne w całości.

Dowody z dokumentów stanowiły dokumentację medyczną B. R. załączoną do akt rentowych jak również dokumenty urzędowe organu rentowego widniejące w tych aktach. Dokumenty medyczne odwołującego zawierały podstawowe informacje o schorzeniach na które odwołujący cierpi oraz historię ich leczenia. Dane pozyskane z dokumentów pozwoliły ustalić ogólny przebieg schorzenia, metody leczenia oraz aktualny stan zdrowia odwołującego, a ich wartość należy podkreślić w kontekście źródła informacji dla biegłego sądowego powołanego w niniejszej sprawie. Z kolei dokumenty urzędowe organu rentowego pozwoliły sądowi na dokonanie ustaleń w zakresie uprzednio pobieranych przez niego świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych, zarówno co do rodzaju tych świadczeń, jak i okresu ich pobierania.

Mając na uwadze zarówno wskazania odwołującego co do schorzenia na które się uskarżał, Sąd w toku postępowania postanowił dopuścić dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu okulistyki. Biegły powołany w sprawie sporządził swoją opinię na podstawie dokumentów medycznych odwołującego załączonych do akt rentowych oraz po przeprowadzeniu wywiadu i badania lekarskiego na jego osobie. Sposób sporządzenia opinii nie budził zastrzeżeń Sądu. Przeciwnie, biegły dokonał wszechstronnej analizy zdrowia odwołującego w zakresie swojej specjalności. Opinia biegłego nie została ponadto zakwestionowana przez odwołującego. Na tej podstawie Sąd uznał opinię oraz prezentowane przez biegłego wnioski za istotny element ustaleń stanu faktycznego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie B. R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. z dnia 28 stycznia 2016 r. znak: (...) było niezasadne i podlegało oddaleniu.

Kwestie związane z nabyciem prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy ustawodawca uregulował w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. nr 199 poz. 1673). Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy. Natomiast w myśl art. 17 ust. 1 ustawy wypadkowej przy ustalaniu prawa do renty z tytułu ubezpieczenia wypadkowego, do ustalenia wysokości świadczenia oraz ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

Równocześnie zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 8 przywołanej ustawy za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego z danego tytułu podczas wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem działalności pozarolniczej w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych. Z treścią tego przepisu koresponduje art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.) ubezpieczonemu i rentowemu obowiązkowo podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Niezdolność do pracy jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu (art. 12 ustawy emerytalnej). Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje

psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej) (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2004 roku, II UK 222/03). Przepis art. 12 powołanej wyżej ustawy rozróżnia dwa stopnie niezdolności do pracy - całkowitą i częściową. Zgodnie z ust. 3 w/w przepisu częściowo niezdolną

do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z kolei całkowita niezdolność

do pracy polega na utracie zdolności do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Przesłanka niezdolności do jakiejkolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 r., II UKN 134/00 i z dnia 7 września 1979 r., II URN 111/79).

Równocześnie zgodnie z treścią art. 13 ustawy emerytalnej, przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenie niezbędnej sprawności w drodze leczenia,

jak też możliwość wykonywania dotychczasowej pracy, względnie możliwość przekwalifikowania zawodowego. W myśl ustępu 3 cytowanego przepisu, trwałą niezdolność do pracy orzeka się, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań do odzyskania zdolności do pracy, gdy zaś takie rokowania takie istnieją, orzeka się okresową niezdolność do pracy.

Istota sporu w niniejszej sprawie koncentrowała się wokół ustalenia, czy odwołujący w chwili orzekania spełnił przesłanki do pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych powołując się na orzeczenia lekarza orzecznika ZUS oraz komisji lekarskiej ZUS stanął na stanowisku, zgodnie

z którym stan zdrowia odwołującego nie uzasadnia stwierdzenia, iż pozostaje

on niezdolny do pracy. Odwołujący zakwestionował powyższe stanowisko organu rentowego wskazując, iż jego stan zdrowia nie uległ i nie ulegnie poprawie, czyniąc go niezdolnym do wykonywania pracy. Dokonanie ustaleń

w zakresie wskazanej wyżej istotnej okoliczności wymagało zasięgnięcia przez Sąd informacji specjalnych z zakresu medycyny, a mianowicie okulistyki.

Jak wynika ze zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego B. R. wykonując pracę w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej w dniu 30 maja 2011 r. doznał wypadku przy pracy – podczas stosowania klucza doszło do odprysku kawałka metalu który utkwił w lewym oku odwołującego, wywołując szereg urazów. Od tamtej pory odwołujący prowadził ciągle leczenie narządu wzroku, w ramach którego uczęszczał na konsultacje do specjalistów, poddawał się leczeniu farmakologicznemu oraz kilku zabiegom operacyjnym, w związku z którymi był kilkukrotnie hospitalizowany w latach 2012-2014. Jak wskazywał biegły sądowym specjalista z zakresu okulistyki, pomimo zastosowanego leczenia

u odwołującego nie doszło do poprawy stanu zdrowia – w 2012 r. w lewym oku doszło do odwarstwienia siatkówki, a ze względu na powstałe zabliznienie siatkówki nie uzyskano poprawy widzenia. Od dnia wypadku odwołujący pozostaje w praktyce osobą jednooczną, gdyż nie może w sposób skuteczny korzystać z lewego narządu wzroku. Jednocześnie biegły w sposób jednoznaczny wskazał, że odwołujący mimo ograniczenia sprawności organizmu nie jest osobą niezdolna do wykonywania pracy, gdyż może pracować wszelkie czynności na stanowiskach przewidzianych dla osób jednoocznych.

W ocenie Sądu analiza stanu zdrowia ubezpieczonego dokonana przez biegłego miała charakter kompleksowy, gdyż odbyła się z uwzględnieniem stosunkowo obszernej dokumentacji medycznej udostępnionej przez odwołującego w aktach rentowych. W wyniku tej analizy Sąd doszedł

do przekonania, że odwołujący nie spełnia wszystkich wymaganych przesłanek do przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku

z wypadkiem przy pracy. Należy przy tym zaznaczyć, że ocena niezdolności

do pracy nie ogranicza się wyłącznie do względów medycznych, ale musi uwzględniać także inne elementy, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość

wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Ocena taka ma charakter prawny i może jej dokonać wyłącznie sąd, a nie biegły. Opinia biegłych w sprawach o świadczenia, do których prawo uzależnione jest od ustalenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji ma jednak charakter podstawowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2002 r., II UKN 717/00).

Nie ma wątpliwości, że stan zdrowia odwołującego w przeszłości stanowił podstawę do przyznawania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy

w związku z wypadkiem przy pracy. Bezspornym jest, że organ rentowy przyznawał odwołującemu powyższe świadczenie okresowo od początku grudnia 2011 r. do końca tego miesiąca w roku 2014, a odwołujący świadczenie to pobierał. Orzeczeniem z dnia 3 października 2014 r. lekarz orzecznik ZUS orzekł o celowym przekwalifikowaniu zawodowym odwołującego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie oraz brak pozytywnych rokowań co do poprawy widzenia w oku lewym, co skutkowało przyznaniem odwołującemu prawa do renty szkoleniowej na okres od 1 grudnia 2014 r.

do 30 listopada 2015 r., które to świadczenie odwołujący również pobierał,

a także do skierowania odwołującego na szkolenie zawodowe na stanowisku kasjera-sprzedawcy z obsługą kasy fiskalnej.

W tych okolicznościach, na podstawie pisemnej opinii biegłego oraz dostępnej dokumentacji medycznej ustalił, że ubezpieczony nie jest osobą niezdolną do wykonywania pracy, gdyż mimo urazu oraz jego skutków może on pracować na stanowiskach przewidzianych dla osób jednoocznych, a ponadto doszło do przekwalifikowania zawodowego umożliwiającego wykonywanie

mu w pełnym wymiarze czasu pracy wyżej wskazanych prac. Stąd też należało uznać, że odwołujący nie spełnia warunków pozwalających zakwalifikować go do jednego ze stanów określonych w art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a co za tym idzie, nie spełnia głównej przesłanki pozwalającej ustalić, iż pozostaje niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w myśl art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy wypadkowej.

Skoro więc postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie, w tym niekwestionowana przez odwołującego opinia biegłego, nie potwierdziło niezdolności ubezpieczonego do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, to należało stwierdzić, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 stycznia 2016 r. znak: (...) była prawidłowa. Stąd też odwołanie B. R. podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c, o czym też orzeczono w sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...)

(...)